

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan svečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejeman za avstro-ugarske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četr leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četr leta 8 gld. 80 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 80 kr. za četr leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne peti vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 6 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.
Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljanje je v Gospodskih ulicah št. 12.

Upravljanju naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Štajerski kulturni svet.

Štajerski kmetovalci prišli so že zdavnata do spoznanja, da je njih gospodarska organizacija le malo vredna in da sosebno c. kr. kmetijska družba Štajerska ni kos svoji nalogi. To prepričanje napotilo je deželnemu zboru, da je v zadnjem svojem sedanju l. 1890 naročil deželnemu odboru, naj izdela in predloži zakonski načrt o ustanovitvi deželnega kulturnega sveta, kateri bi imel stopiti na mesto kmetijske družbe.

Štajerski deželni odbor storil je, kakor mu je bilo naročeno, a ker si je bil v svesti, da je korak, katerega namerja storiti, eminentne važnosti in velepotomemben, skrbel je zato, da so mogli izreči o njem svoje mnenje takisto interesovani krogi, kakor časopisje. To se je tudi zgodilo v obilni meri, a na način, ki stvari sami ni v korist.

Glavna ovira uspešnemu delovanju spanje pravčnikov speče c. kr. kmetijske družbe je bila brez nobene dvojbe strogo izvedena centralizacija. Centralni odbor v Gradcu ni zadnja leta delal drugega ničesar, kakor da je oviral plodonosno delovanje podružnic. A tudi novi, po deželnem odboru izdelani načrt ni v tem oziru krenil na boljšo pot, tudi tega načrta tendenca je brespogojna, akopram povsem neupravičena in tudi nepotrebna centralizacija.

Načrt deželnega odbora predlaga ustanovitev cele vrste raznih uradov, kateri bodo drug drugemu samo napoto delali. Mimo deželnega agrarnega sveta nemeravajo ustanoviti še posebno predsedstvo agrarnega sveta, stalni sovet in deželni agrarni urad. Na mesto sedanja podružnice stopila bi okrajna kmetijska združitev, katero bi vodil od dežele imenovan načelnik in podnačelnik, in v katero bi bilo poklicati dvanaest zaupnih mož iz vseh občin, katere spadajo v območje te združitve. Ta organizacija je tako nedostatna, zlasti ker so posamezne okrajne združitve povsem odvisne od centralnih uradov, celo v porabi denarnih svojih sredstev. Ako se ta načrt vnaprejme, morali bodo okraji plačevati časih celo take stvari, katere so naravnost naperjene proti lokalnim interesom dotednega okraja, žrtvovati pa jim bodo tudi mnogo za podjetja drugih kmetijskih združitev in to je povsem neupravičeno.

Že to, kar smo tu navedli, prepričalo bode vsakega razumunika, da načrt deželnega odbora Štajerskega o organizaciji kulturnega sveta ni srečen in da se od njega ni nadejati ničesar koristnega za gospodarsko življenje na Štajerskem. Saj je že ta dežela vsled svoje velikosti takšna, da so gospodarski interesi slovenskega Štajera pogostoma v nasprotju z interesi nemškega dela dežele.

Nas pa zanima ta načrt deželnega odbora Štajerskega tudi še iz drugih nego zgolj stvarnih razlogov. Jedva je namreč došlo v javnost, kaj namerja deželni odbor prav za prav storiti, s čim misli dosedanje kmetijske podružnice nadomestiti — že so zagnali v slovenskem Štajerji živeči Nemci in nemčurji grozen krik. Okrajnih združitev organizacija jim ne prija; drugim določbam novega načrta ne ugovarjajo, zanje se niti ne zmenijo, jedino zato jih je, da bi v okrajnih združitvah ne dobili večine — Slovenci, kar bi se tu in tam utegnilo zgoditi in kar je jedino naravno, ker je kmetijstvo na slovenskem Štajerskem jedino in izključno v slovenskih rokah, kajti tisti veleposestnikov, ki evojih posestev dohodke zapravljajo večinoma v velikih mestih, pač ni mogoče sem šteti. Nemci in nemčurji začeli so proti deželnemu odboru načrta pravo pravcato križarsko vojsko; v tistih podružnicah kmetijske družbe, kjer so v večini, v občinskih zastopih in v časnikih ropotali in rotili so se tako dolgo, da so — deželni odbor ugnali v kozji rog, kajti čuje se, da je le-ta ukrenil nekatere bistvene spremembe svojega načrta, ki bode došel te dni v razpravi v deželnem zboru.

Kako in kaj je ukrenil deželni odbor Štajerski, da ugori zahteve dolenještajerskih nemčurjev, tega še ni moči povedati. Slovencem gotovo ne bo v korist, kakor jih ne bi koristila niti takšna organizacija, kakor jo je deželni odbor zasnoval in proglašil iz začetka. Slovencem bi sploh prijala le takova organizacija, kakor so jo sprožili Nemci na Štajerskem, da je namreč deželni, kulturni svet deliti v tri velike skupine, za gorenji, srednji in dolenji Štajer posebe. „Südstr. Post“ podprla in zagovarjala je to misel jako srečno, žal, da tudi bresuspešno, saj Štajerskim mogotcem ni nikdar za to, da bi storili kaj, kar bi utegnilo koristiti Slovens-

cem, ampak samo za prevlado. Ako bodo obveljala organizacija kulturnega sveta Štajerskega, ki bi ne zadostovala ali pa celo nasprotovala gospodarskim in narodnim interesom Štajerskih Slovencev, potem le ti ne bodo mogli storiti ničesar drugega, kakor da bodo začeli resno in temeljito premišljati, kako bi bilo mogoče emancipovati se vsaj gospodarski.

Deželni zbor kranjski.

(II. seja, dne 8 marca 1892. leta.)
(Dalje.)

Posl. Luckmann poroča ustmeno v imenu fin. odseka o računskem sklepu zaklada prisilne delavnice za l. 1890.

Skupna redna in izvanredna potrebščina za leto 1890. znaša 90.901 gld. 72 $\frac{1}{2}$ kr., oziroma po prištetem razločku mej začetnim in končnim ostankom tovarniške in režijske gotovine s 1.827 gld. 4 $\frac{1}{2}$ kr., skupaj 92.748 gld. 77 kr., skupno redno in izvenredno pokritje pa 93.286 gld. 96 $\frac{1}{2}$ kr., torej je pokritje večje za 538 gld. 19 $\frac{1}{2}$ kr. in sicer vsled tega, ker so pričetni aktivni zastanki pri režiji bili večinoma poplačani.

Potrebščine je bilo leta 1890. mimo proračuna manj za 1.345 gld. 27 $\frac{1}{2}$ kr., pokritja pa manj za 8.359 gld. 3 $\frac{1}{2}$ kr., torej je pokritje manjše za 7.013 gld. 76 kr., to pa sosebno zaradi tega, ker se je prejelo manj oskrbnih stroškov za tuje prisiljence.

Imovina se je proti lanskemu letu zmanjšala za 4.820 gld. 94 kr., oziroma po odštetih odpisih, in sicer: pri lastninah po 4%, s 5.218 gld. 94 kr. in pri tovarniškem in režijskem inventarji po 15% s 1.470 gld. 27 kr., skupaj 6.689 gld. 21 kr. za 1.868 gld. 27 kr.

Finančni odsek predlaga, da se poročilo vzame naznanje in potrdi. To se zgodi brez ugovora.

Isti poslanec poroča ustmeno v imenu finančnega odseka o prošnji pažnikov prisilne delavnice za ureditev njih dohodkov. Prosilci poudarjajo, da so pažniki v državnih zavodih mnogo bolje plačani in da je draginja prav čutna. Finančni odsek je uvažil te razloge in z ozirom na to, da je deželni odbor že nekoliko uravnal dohodke in določil stanarino za pažnike predlaga naj, se zboljšajo

LISTEK.

V nočni tišini.

(Ruski napisal S. Prouskij, prevel V. K. Ratimir.)

(Konec.)

kaj delam, skočil sem z divjim srdom na Jana Branavskega in zakričal:

— Oddaj mi jo! Ona je moja, moja!

On me je hladno pogledal.

— Ako sem jo znal odtrgat jezuvitom, naj jo li oddam tebi — pobalin! je zasikul in bistrim skokom me je zagrabil z jedno roko za grlo, z drugo potegnil nož izpod suknje . . .

Tu se je razglasilo zlehka, a očitajo v mojih ušesih: „mirno spanje in presladko mi daruj!“ Hotel sem moliti, — a nisem mogel, hotel sem se osvoboditi iz menihove roke, a ona me je vedno silnje in silnje dušila . . . čutil sem že bladen zboldiljaj noža pri senci. Napel sem še poslednje, obupne moči in pal v nezavest . . .

Ko sem se zavedel, sem ležal v postelji in ne gledé na strašno slabost, mogel sem spoznati očetev glas, kateri je šepetaje prašal:

— Je li vročica, doktor?

Zdravnik je odgovoril:

— Sine dubio, Peter Vasiljevič, sine dubio. Pripovedovalec je umolkuil. Dver se je odprla in ustopal je Nikita z lučjo.

— Popolnoma tma je že, gospod! rekel je opravičuje se. Toda Marija Nikolajevna se ni zmenila zunj niti najmanj. Sedela je bleda, zamaknjena.

— Kako, Márica, bodeš ljubila i drugi krat somrak? jo je prašal njen mož.

— Prav, da ne vem . . . samo gotovo danes ne! odgovorila je nekoliko nervozno.

Možje so se zasmajali.

— Vendar moja povest ni še povse končana, dejal je nasmehom Kritskij.

— Za Boga, kaj je še?! prašala je prestrašeno Marija Nikolajevna.

— Ničesar strašnega, pomiril jo je naglo Andrej Nikolajevič; hotel sem samo pristaviti, da sem vse podrobnosti svojih sanj, ko sem ozdravil, povedal domačim in, pomislite, oče mi je rekel, da je bil pri nas v istini prednik, živeč pri Petru Velikem, katerega so zvali, kakor mene, Andreja, in kojega nevesto je odvel neki Poljak. Kaj se je dogodilo poslej z njim in z njo, — ni oče vedel, a čudno, da se mi je sanjalo o ljudeh, o katerih nisem vedel ničesar do onega dne . . . da pa celo dvomil nisem o bivanji prvega Andreja Kritskega — zagotavljam vam s svojo častno besedo! končal je zamišljeno.

Dolga postava Nikite pokazala se je znova mej dormi.

— Prosim k obedu! dejal je svečano.

Vsi so ustali . . .

neznatno plače pažnikov ter se vsprejme predlog uprave prisilne delavnice ter se tem primerno popolnijo plače, kar bi na leto prizadejalo višji strošek 360 gld., ki naj se stavi v proračun. Ker nikdo ne ugovarja vsprejme se predlog finančnega odseka.

Isti poslanec poroča o proračunu zaklada prisilne delavnice za l. 1892. Skupno pokritje znaša 84 948 gld., proti skupni potrebšini 84.125 gld., torej se kaže prebitka 823 gld.; ker je pri poglavju IV., mezde in doklade pažnikov, ustaviti vsled prejšnjega sklepa višji znesek 360 gld., se gornje številke spremene temu primerno. Po poglavijih odobri se potem proračun brez ugovora.

Posl. vitez dr. Bleiweis poroča ustmeno o podporah za šolske zgradbe. Razjasnuje potrebe posamičnih občin in kako potratno nekatere gradijo šolska poslopja ter se zadolže po nepotrebnum ter predlaga konečno.

Visoki deželni zbor izvoli skleniti.

1. Za leto 1892. dovolijo se za šolske zgradbe iz deželnega zaklada podpore v skupnem znesku 5.700 gld. sledenim šolskim občinam:

Predasjje 400 gld., Sorica 100 gld., Kovor 400 gld., Primskovo 500 gld., Reteče 200 gld., Predvor 400 gld., Dražgoše 100 gld., Iškavaš 400 gld., Hotederšica 300 gld., Sv. Trojica pri Cerknici 100 gld., Rateče 300 gld., Zasp 400 gld., Mošnje 300 gld., Breznica 500 gld., Dol 100 gld., Šmartno 200 gld., Homec 100 gld., Sv. Trojica (okraj Kamnik) 200 gld., Radence 100 gld., Dolenja Podgora 100 gld., Čeplje 100 gld., Tribuče 100 gld., Stari Breg 400 gld.

2. Deželnemu odboru se naroča, da opozarja iz novega c. kr. deželnih šolskih svetov na silna bremena, katera si nalagajo mnoge majhne občine s sklepom, da bočajo izdati nova šolska poslopja ali neprimerno draga razširjevati že obstoječa šolska poslopja, kar pa vsled svojih prepičlih dohodkov in z ozirom na druge doklade nikakor ne zmorcejo. Slavni c. kr. deželni šolski svet naj torej upliva na to, da načrti za šolske stavbe ne presegajo sredstev, katera zmorcejo občine.

Predno se je začela debata o ustnem poročilu finančnega odseka glede učnih knjig za slovenske ljudske in srednje šole, predstavi dež. glavar šolskega nadzornika g. Šumana, ki zasede mesto vladnega zastopnika.

Poročalec prof. Šuklje omenja poročila deželnega odbora o enketi, ki se je sestavila za izdajo potrebnih učnih knjig ter poudarja potrebo, da se dovoli nov kredit.* Izpuščeni sta dve važni kategoriji, namreč obrtne strokovne šole in učiteljišča. Slovenska mladina naj se v srednjih šolah navadi znanstveno misliti v materinem jeziku, a gledati je treba tudi na to, da bode nemškega jezika popolnoma zmožna. Previdno je torej treba postopati. V slovenskem jeziku naj bi se pouk vršil v nekaterih predmetih, tako veronauk na celi gimnaziji, istotako v latinščini, za katero bode treba preskrbeti potrebne knjige, posebno dveh slovarjev, katere je nemogoče izdati brez podpore. Grščina učila naj bi se v 3. in 4. razredu slovenski pozneje nemški. Ne imel bi ničesar proti temu, da se uči na vse gimnaziji slovenski, a pri slovarjih bila bi velika težava najti založnika. Treba je kredit za knjige, ki bi se tudi pri zemljepisiji in zgodovini ozirale na domače razmere. Govori dalje o knjigah za obrtne šole, ki so že gotove ali v rokopisu dodelane za katere bode treba novega kredita in predlaga konečno v imenu fin. odseka:

1. Deželni odbor se pooblašča, da založnikom potrebnih učnih knjig za 5., 6., 7. in 8. razred slovenskih ljudskih šol, oziroma za meščanske šole, potem za obrtne-strokovne in obrtne nadaljevalne ter za srednje šole in učiteljišča dovoljuje primerne podpore.

2. Za izdajo učnih knjig za l. 1891. dovoljena svota sme se, v kolikor se v to svrhu ni že porabila v dovoljenem roku, porabiti 1892. leta.

3. Za l. 1892. dovoli se v isto svrhu 2000 gld. iz deželnega zaklada.

Posl. dr. Tavčar pravi, da je radostno vsprejel poročilo deželnega odbora, ki se je trudil, da se storilo, kar se je moglo za izdajo potrebnih knjig. Uzrok, da se je oglasil, dalo mu je baš to poročilo. Iz tega fonda bi se ne bila smela dovoliti podpora krojaški knjigi, kakor se je zgodilo. On ni zoper to, da se je dala sploh podpora tej

* Obširno poročilo deželnega odbora prijavimo jutri. Op. uredn.

knjigi, a iz tega fonda, proti kateremu je bil lani tako silen ugovor od nemške strani, bi se ne smela dati. Nadeja se, da bode tudi letos zbornica dovolila nov kredit in ne bode preklicala svojega lanskoga sklepa. Glede poročila se ne strinja s poročevalcem. Niti jedne slovenske gimnazije nemamo Slovenci, ko imajo drugi narodi, n. pr. Italijani, katerih je tudi malo število v naši državi, celo po več. Zahteva po slovenskih gimnazijah je popolnoma opravičena, govor poročevalca Šukljeja pa nam pobija vso nado, da bi jih kdaj dobili. Da sta navzoča nemška poslanca dr. Schaffer in baron Schwiegel, gotovo bi z naudušenjem izrekla, da se strinjata s poročevalcem. Kadar zahtevamo kaj narodnih pravic, vedno nam ugovarjajo nasprotniki. Če pa tak mož, kakor je g. Šuklje, govor tako, je on svedok za nasprotnike. Naučni minister Gauč se bode skliceval nanj in zato je tako govorjenje nevarno. Glede poplnega znanja nemščine ne ugovarjam — pravi — koristi nemščine, a tudi na slovenskih gimnazijah naučili se bodo v 8 letih dijaki nemščine. Kot zastopnik slovenskega naroda moram izjaviti, da se omenjeni smoter doseže tudi s slovenskimi gimnazijami. Oglasil sem se, da se ne bi napak tolmačile besede poročevalče in se reklo, da na konci devetnajstega stoletja ni bilo nikogar v deželnem zboru kranjskem, ki bi se oglasil proti takemu poročilu, kakor smo ga čuli iz ust g. Šukljeja. (Dobro!)

Poslanca gg. dr. Vošnjak in Murnik zagovarjata postopanje deželnega odbora, ki je dal podporo omenjeni knjigi, katera se bode prav dobro dala rabiti kot učna knjiga za strokovne šole, posebno tudi v obrtnih nadaljevalnih šolah.

Posl. Hribar pravi, da za predloge more glasovati z mirno vestjo. Da je poročalec Šuklje, ki je govoril kot strokovnjak, izrazil kot slovenski poslanec svoje subjektivne nazore, zato pač ni bilo uznaka. Želel bi, da je govoril poslanec z nemške strane, da pa slovenski poslanec govoril tako, to me boli. Bili so časi, ko je tudi poročalec, s katerim sva občevala bolj intimno, izražal se, da moramo hreneti po slovenskih srednjih šolah. Zdaj, ko je prišel do upliva, ko se njegov glas uvaža, spremenil je svoje mnenje, postal je popustljiv. Le tedaj bodemo kaj dosegli, če bodo dosledni, če bodo naši uplivni možje vtrajni. V trditvah glede popolne zmožnosti abiturienta v nemščini in zmožnosti, da more znanstveno misliti v materinem jeziku, vidi neko protislovje. Če se le 3 ali 4 predmete uči v slovenščini, kako bode dijak mogel znanstveno misliti v materinem jeziku, ko se vse druge predmete mora učiti v nemščini? Stroški za knjige bodo res veliki, a to nas ne sme strašiti. Če država ne stori ničesar za naše srednje šole, moramo skrbeti sami. Tudi za grške slovarje našel se bode založnik, kajti pred očmi moramo imeti vse slovenske gimnazije. Z vtrajnostjo prišli bodo do tega, da jih dobimo tudi izven Kranjske. Hrvatje iz Dalmacije hodijo na Dunaj in v Gradec na vseučilišče, torej so zmožni nemščine. O Lahih ne govorji, ker ima svoje italijanske stolice. Oglasil sem se — konča — da se ne bode naučni minister sklicaval na govor poročevalca Šukljea, češ, da se nikdo ni oglasil proti njegovim nazorom. (Dobro!)

(Konec prib.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 9. marca.

Poslanec dr. Vašaty

sklical je te dni ljudski shod v kraljeve vinograde. Govoril je tudi o unanji politiki avstrijski in rekel, da mora zdravi instinkt češkega naroda napotiti ga, da se bori proti trojni zvezzi. Francija in Rusija ne bodeta nikdar dovolili, da se uniči narod češki. — Shod vsprejel je resolucijo, da morajo češki poslanci odločno protiviti se unanji politiki, ker se vlada takih napadov boji in ker je torej to najbolje orožje opozicije.

Bukovinske razmere.

Poljski listi zagovarjajo tako živahno idejo, da naj se združijo vse rumunske narodnosti v Bukovini v jedno jedino stranko v izrecni namen, odpraviti prevlado rumunskih aristokratov. "Reforma" stveta bukovinskim Poljakom, naj se ne dade prelepiti po federalističnih frazah rumunske stranke, kateri je federalizem zadnja briga, ampak naj se krepko postavijo Rumunom v bran in v to svrhu naj se združijo z maloruskimi in nemškimi elementi. Za deželnozborske volitve delajo vse stranke silne priprave; borba bo vsakako tako arsita.

Regulacija valute.

Znani nemško-liberalni poslanec prof. Suess izrekel se je odločno proti nameravani regulaciji valute, zlasti pa proti zlati vrednoti. Po njegovi sodbi nedostalo bode kmalu še tiste množine zlata, katera je potrebna za obrtnost, a že sedaj se porablja dosti več zlata, nego ga producirajo. Suess misli, naj bi se Avstrija sedaj, ko si je gospodarstvo vsaj deloma uredila, ne lotila takega podjetja, o katerem v sedanjih razmerah ni mogoče reči, kako se bode izvršilo in bode li konec srečen ali ne; počakati bi bilo najprej nasledke novih trgovinskih pogodb. Ta izjava Suessova vzbuja nekoliko senzacije.

Vznanje države.

Italijanska zbornica.

V zadnji seji narodne zbornice interpeloval je poslanec Lazzaro ministrskega predsednika, kaj namerava storiti, da se bo mogla Italija okoristiti vinske klavzule v trgovinski pogodbi z Avstrijo. — Italijanska vlada ponudila je Švici 10% znižanje carine na tkanine, in sicer vsled pritiska vinskih procentov in trgovcev, ki agitirajo za pogodbo s Švicem. Kakor se govorji v vladnih krogih, prosila bi italijanska vlada tri mesece po sklenjeni pogodbi, da se uveljavi vinska klavzula v avstro-italijanski pogodbi.

Nemški državni zbor

se je v zadnji seji bavil z vladnimi tirjatvami za afriške kolonije. Liberalci so tem tirjatvam odločno ugovarjali, trdeč, da te nimajo kolonijepoprav nikake vrednosti. Vlada zagovarjala je svojo politiko s kaj slabimi argumenti, trdeč namreč, da bi opustitev kolonijalnih pridobitev oškodila ugled in veljavo nemškega naroda in cele države.

Štrajk angleških rudarjev.

Angleški rudarji so formalno napovedali, da začeno te dni občen štrajk. Vsled hude zime nastalo je pomankanje kurjave, kar je zlasti čutno za siromašno prebivalstvo. Mnogi tovarnarji odpovedali so delavcem delo, a tudi nekatere železnice, ki s kurjavo niso preskrbljene, ustavile bodo promet. Jedna teh železnic odpustila je že 7000 delavcev. Štrajkujoči rudarji organizovali so se baje uprav izborniu in poskrbeli, kar treba, da zabranijo uvažanje tujega premoga.

Dopisi.

Iz učiteljskih krogov 7. marca. [Izv. dop.] Poročilo v "Slov. Narodu" z dne 4. t. m., da se namerava prošnja za zboljšanje učiteljskih plač na visoki deželnemu zboru sestaviti, ne zamore slehernega učitelja zadovoljiti, ker v tem poročilu ni govor o zboljšanju plač za učitelje na večrazrednicah in baš ti so najbolj zboljšanja potrebni, kar bočem v naslednjem dokazati. Učitelji na večrazrednicah sosebno na tri-in štirirazrednicah nimajo prostih stanovanj, primorani so za te 1/5 letne plače odločiti in tako jim ostane za živež, za obliko in za vse druge potrebe 400 ali celo le 350 goldinarjev. Ali pa zamorejo s to malo vsoto sebe in svojo pogostoma številno družino stanu primerno preživeti, rešitev na to vprašanje pač ne dela preglavice nobenemu razsodnemu človeku. Večrazredničarji nastanjeni so v večjih krajih, kjer se nahajajo navadno tudi uradi in prevladuje vsled tega še večja draginja, nego v stolnem mestu. Postranski zaslužkov tudi ni, ker te — kakor n. pr. orgljanje in tajniški posel pri občinskih uradih — uživajo večinoma le nadučitelji.

Posebne ure so pa dandanes po preosnovi državnih šolskih zakonov le bele vrane. Pri teh v resnici vladajočih razmerah pač nikdo nam večrazredničarjem sosebno na tri in večrazrednicah ne more v zlo štetni, če stavimo do visokega deželnega zobra ponižno prošojo, naj blagovoli oni vse druge učitelje v drugi plačilni razred in tretje oziroma četrte učitelje v tretji plačilni razred pomakniti.

Domače stvari.

— (Osobne vesti.) Deželni odbor je gosp. dr. Iv. Portika imenoval začasnim okrožnim zdravnikom v Železnikih. — Carinskega višjega urada podvodja Ferdinand Kurz dobil je viteški križ Franc Jožefovega reda. — Občinski predstojnik v Ljutomeru Jožef Steyer pa zlati križec s krono za zasluge.

— (Koncert pevskega zabora "Glas bene Matice") pod vodstvom g. M. Hubada bode prihodno soboto 12. sušča v veliki dvorani filharmoničnega društva. Mešani zbor bode prvič pel težje in obsežnejše skladbe Dvořákova "psalm", cerkveni zbor iz Mascagnijeve opere "Cavalleria rusticana" in Foersterjevo "Ljubico" (besedje Pagliaruzzijeve). Iz posebne prijaznosti nastopil bode v dveh točkah tudi operni

pevec g. Trtnik, naš rojak, o česar izredno lepih uspehov smo že mnogo slišali. Poleg tega bode pel že ženski zbor dve češki skladbi in moški zbor jedno slovensko Nedvđovo. Na vijolino pa bode svirali g. Baudis, spremjan po g. Hoffmeistru. Nasledni vspored priobčimo jutri. — Že iz tega pregleda se vidi vzvišeni smoter koncerta. Jasno pa je zajedno, da se tak koncert ne more vršiti na poljubnem, petju neprikalnem kraji, ako naj se dosegne s produkcijo res to, kar je nje namen. „Glasbena Matica“ je prosila pred vsem in to že 28. prosinca t. l. redutne dvorane. Slavni deželnih odbor je je radovljeno obljubil za slučaj, ako ne bode deželnega zborna. Ko je pa leta začel zborovati, naznani je sl. deželnih odbor „Glasbeni Matici“, da mora dvorano odložiti. Ponovljena prošnja, da bi se dvorana vendar za jeden večer izpraznila, bila je odbita, ker se je večina deželnega odbora temu protivila. Ker pa v Ljubljani ni nobene druge dvorane za velike koncerte, izostati bi bil moral koncert popolnoma. Preložiti se namreč ne da iz mnogih razlogov, mej katerimi naj se omenjata samo dva, da priredi „Glasbena Matica“ po Veliki noči zgodovinski koncert Gallusov, kakor je že lani sklenila, in da je zavezana še v postnem času prirediti drugi koncert v Ljubljanski čitalnici. Koncert se pa tudi prej ni mogel vršiti. Ne glede na to, da je predpustni čas zaradi premnogih drugih zabav malo pripraven za koncerte — prvi termin 13. svečana je bil onemogočen po kolesarskem plesu —: vojaška godba, ki spremila zbole, oddana je bila za vse predpustne sobote in nedelje. — „Glasbena Matica“ je bila torej v čudni zagati: ali opustiti koncert, ali pa najeti jedino pripravno dvorano filharmonskoga društva. Po trezemu premisljevanji odločila se je za poslednjo in jo najela za 50 gld. Toliko v pojasnilo!

Opomba uredništva. Glede na razburjenost, ki je slavnemu odboru „Matici“ itak znana, bilo bi morda najugodnejše, da se ta koncert prestavi, dokler ne bode na razpolago redutna dvorana. Ni se čuditi, če nam ne ugaja filharmonična dvorana, posebno sedaj ne, ko je Lewinsky v njej svoj škandal napravil. Naše mnenje pa je tudi, da se je ogibati vsakih prepirov, iz kajih bi morda škoda nastala za tako eminentno naroden zavod, kakor je „Glasbena Matica“. Obe stranki naj torej previdno postopati, ker smo o obeh prepričani, da jima je na sreči prospeh „Glasbene Matice“.

(Nemška brez taktnosti.) Gledé škandala, katerega je s sodelovanjem nemčurških elementov priredil v nedeljo v „bramu umetnosti“, v „neutralni Tonballi“ c. kr. dvorni igralec Lewinsky, čeli smo različna mnenja. Občinstvo se zanima posebno za to, je li Lewinsky svoj nesramni pamlet predložil, kakor je treba predložiti program vsakemu javnemu predavanju, pristojnemu oblastvu v potrdilo ali ne. Ako Lewinsky tega ni storil, potem je prav za prav kazniv. Ni nam navada klicati policijo pri vsaki najmanjši priliki in tudi gledé Lewinskoga je ne kličemo, ker nam je bore malo zato, kako sodi Lewinsky o nas in o avstrijskih Slovanih, želimo pa izvedeti, jeli imel Lewinsky dovoljenje recitovati tisto kilavo pesenco, ali je ni imel, ker je to važno za razsoditev, ali in v koliko zadene pristojno oblastvo krivda, da je sploh prišlo do škandala.

(Nemški „Theaterverein“ v Ljubljani) se je soper oživil in bode imel 20. t. m. svoj redni občni zbor v kazini ter vabi svoje pristaše, da pristopijo kot člani, da bode moglo glavno mesto vzdržavati „njemu dostojno nemško gledališče“. Kakšno gledališče bi bilo dostojno za slovensko kranjsko deželo, o tem nam pač ni treba govoriti na dalje. Ali pri naši narodni neodločnosti bode slovenska dežela tudi še na dalje in Bog vedi kako dolgo še vzdržava v svojem glavnem mestu s pripomočjo nemškega „Theatervereina“ naši slovenski prestolici „dostojno“ nemško gledališče. Slovenci pa, ki smo mehki kakor z lipovega lesa zrezlani, hodili bodemo mirno v nemško gledališče kakor doslej. In tudi to bode „dostojno“!

(Kiparju g. Ganglju) obrnilo se je zdravje na bolje, tako da bode v kratkem mogel zopet posvetiti vse svoje moči umetnosti. Ta vest vzradostila je kako vse za g. Gangla umetniško delovanje zanimajoče se kroge.

(G. pevcev in društva „Ljubljane“) se naznana, da so se včeraj pričele pevske vaje in se bodo te vršile do meseca maja vsak torek in vsako sredo. Oni izvršujoči člani, ki so se kot taki zglasili pri društvu in katerih stanovnišča neso

znana odboru, se tem potom naprosijo, naj ne zamude priti k napominanim vajam, pričenšim se vsakrat točno ob 8. uri zvečer v „Knežjem dvorec“.

(„Nauk, kako zasaditi vinograde z ameriškimi trtami, da jih trtna ušne more uničiti“) To poučljivo knjižico, katero je spisal Ribard Dolenc, vodja deželne vinarske, sadarske in poljedelske šo'e na Grmu, imata v zalogi Kleinmayr in Bambergova knjigarna v Ljubljani po 10 kr. zvezek.

(Razpis dobave.) Parobrodno društvo avstr. Loyda namerava si spodaj navedene mnežine blaga, katerega potrebuje za dobo od meseca maja t. l. do konca aprila 1. 1893. zagotoviti potom ponudeb. Potrebovalo bode: 40.000 kg kuhanega, svetlega, dobro uloženega lanenega olja, 30.000 kg surovega, svetlega, dobro uležanega lanenega olja za kovične in vijake, kolikor jih potrebuje arzenal, 500 jekovih brunov, 100 000 kg portland cementa v sodkih, 60.000 kg svinčene pločevine in svinčenih cevi, 6.000 cevi iz kovanega železa za parne kotle, 20.000 kg jutnih nit za čiščenje in 40.000 kg surovega cinka v pločab za ulivanje. Dotične ponudbe uložiti je najkasneje do 21. marca t. l. pri družbenem upravnem svetu in mora ponudnik do 15. aprila t. l. ostati pri svoji ponudbi. Natanko pojasnila daje uprava Loydovega arzenala v Trstu. Razglas o razpisu dobave pogleda se lahko tudi v pisarni trgovinske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

(Umrl je) v Kamniku predvčeranjim tamoznji c. kr. davkarski nadzornik, gospod J. Steská, rojen Ljubljancan. Ostavil je udovo in sedem otrok.

(Iz Metlike) se nam brzojavlja: Po kratki a mučni bolezni umrla je danes ponosni ob 1. uri v štiriindvajsetem letu svoje starosti zaradi svojega iskrenega narodnega in jeklenega značaja povsod priljubljena gospa Amalija Stajer, rojena Hribar, soprona tukajšnjega c. kr. notarja Franca Stajerja. Pogreb bode jutri popoldne ob petih. To je hud udarec za uzornega rodoljuba in dvoje malobuhih otrok Frana in Minko. Bodite pokojnici ohrajen časten in blag spomin! — Naše najiskreneje sožalje vremenu rodoljubu. Uredništvo.

(Iz Št. Petra na Notranjskem) se nam piše: Volitev novega župana za vas Št. Peter vršila se je dne 6. t. m. Izvoljen je bil županom gospod Matej Medica, posestnik in veletrgovec. Pri tej priliki je podaril gospod Ivan Špilar, nadžupan, 5 gld. v korist „Pivške“ podružnice, kateri znesek se je z drugimi doneski družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljano odposil. Pristopil je pri tej priliki gospod Franjo Geržina, posestnik in trgovec v Št. Petru z doneskom 10 gld. kot ustanovnik „Pivške podružnice“. Imenovana gospoda pokazala sta, da jima bje rodoljubuo srce za slovensko šolo. Zatorej obema gospodoma odbor izreka srčno zahvalo.

(Iz Zagorja ob Savi) se nam piše: Želeti bi pač bilo, da se iz tako krasne cerkve, kakor je naša, že jedenkrat odpravi sedanje škrpanje in civiljenje in se nadomesti z lepim orglanjem in ubranim petjem, za kar imamo dovolj sposobnih močij. Upamo, da bodo uplivni faktorji ustregli naši želji ter nam preskrbeli spretnega orglavca, česar naloge bode lepo orglati in gojiti ubrano cerkveno petje.

(Koroški deželnih odbor) je v svoji očetovski brižnosti za blagor Slovencev in v svoji veliki in nebrojne krate dokumentovani ljubezni za jednakopravnost imenoval za načelnike in načelnikov namestnike cestnih odborov za dobo 1892—1894 same najstrastnejše Nemce in nemčurje in to tudi ondu, kjer imajo Slovenci celo večino v občinskem zastopu! Komentara ni treba.

(Lokalna železnica Rogaška.) Agitacijska komiteja za zgradbo lokalne železnice Rogaške v Rogatcu in v Šmariji pri Jelšah odposlala sta deželnemu zboru štajerskemu prošojo, naj vsprijme ponudbo konsorcija, ki je voljan zgraditi nadaljevanje projektovane železnice, ter tako dogovoriti popolno zvezo južne železnice s Hrvatsko.

(Tovarna za usnje v Trstu,) o kateri požaru smo že telegraflno poročali, zgorela je popolnoma in je škode kakih 100.000 gld. Še večja škoda odvrnila se je, ker se je rešilo skladišče, kjer je bilo kož za pol milijona vrednosti.

(Slavorum carmina epica selecta.) (Izbrane slovenske epične pesni) se imenuje knjižica, katero je izdal profesor V. Jagić na Dunaju

za učence slovenskega seminarja. V njej se nahajajo štiri poljske, po pet ruskih, bolgarskih in srbskih epičnih pesni, po tri maloruske in jedna slovenska epično lirična pesen.

(Zagrebškega škofa Gašpariča) zadel je mej mašo v stolni cerkvi dvakrat mrtvoud, da je po lev strani popolnoma ohromel. Stanje njegovo je opasno. Vodstvo škofije pisarne prevzel je kanonik Rački.

(„Gusle“, časopis za svjetovnu in crkveno glasbu,) ki izhaja v Zagrebu kot mesecnik, ima v svoji 3. številki jako raznovrstno vsebinc, mej drugimi zanimiv članek V. Klaičev „Hrvadi i medunarodna gospodarska in kazališna izložba v Beču“. Muzikalna priloga prinaša sedem različnih skladb.

Jutri „Tour-fixe“.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 8. marca. Deželnih šolski nadzornik dr. M. vitez Wretschko pozvan je v naučno ministerstvo za službovanje pri oddelku za srednje šole. (Od njega se Slovenci nemajo ničesar nadejati, ker je pristaš nemško liberalne stranke. Uredni.)

Dunaj 8. marca. Oblast je prepovedala je razdelitev kruha mej potrebne delavce, ker je bilo težko vzdrževati red in mir. Županstvo bode pomagalo vsakemu, ki je podporo potreben, za razdelitev živil na dosedanje način pa se ne kaže več potreba. V Otakringu je pri razdelitvi omedlelo 20 oseb.

Pulj 8. marca. Avstrijsko vojno brodovje pomnožilo se bode v kratkem z nekaterimi novimi brodi.

Madrid 8. marca. Minister mornarice dal ostavko.

Pariz 8. marca. Ministerski svet odobril finančnega ministra Roviera proračun za 1. 1893.

Rim 8. marca. Odgovarja na razne interpelacije izreklo Rudini, da bode glede uporabe znane klavzule o vinskih carinah uprašal komisijo za zboljšanje vinogradarstva in jutri ali pojutranjem predložil dotedeni načrt.

Dunaj 9. marca. Enketa za valuto pod predsedstvom finančnega ministra imela sejo. Trije češki deželnih poslanci Bondy, Braf, Mattuš izrekli se za zlato in pridržanje kurantnega srebra in državnoblagajnske liste. Bondy priporočal periodično legislativno določbo kvantuma, Mattuš izreklo se je za maksimum 120 milijonov, Braf poudarjal razloček mej skupno in cislajtansko. Vsi so za pol goldinarja, ki naj bi se imenoval evenuelno krono.

Beligrad 9. marca. Radikalni klub v sprejeti baje nastopno kabinetno sestavo: Predsedstvo in vnanje reči Pasič, notranje reči Tavšanovič, pravosodje Giorgjevič, finance Vuič, zgradbe Pera Velimirovič, vojsko Jevrem Velimirovič, bogočastje Nikolič ali pa Lazarovič ali Angjelovič. Imenovanje kabineta pričakuje se danes.

Kolonja 9. marca. „Köln. Volkszeitig“ potrjuje novo uredbo imovinskih in pravnih uprašanj z vojvodo Cumberlandskim. Vsa politična uprašanja so izključena.

Razne vesti.

(Mejnaročni medicinski kongres) I. 1893 se bo v Rimu vršil, predsedoval bode prof. Guidon Baccelli. Kongres se bode razdelil na 14 sekcij, in sicer za anatomico, fisiologijo, klinično medicino, ginekologijo; generalno patologijo in anatomico patologijo, farmakologijo, kirurgijo in ortopedijo, psihijatrijo in nevropatologijo, oftalmologijo, dermosifilopatologijo, sodno medicino, higijeno, laringologijo in otologijo ter vojaško medicino in kirurgijo. — Dogovorno z zastopniki v posamnih deželah se je ukrenilo prirediti ta kongres meseca septembra. Oglasila je posiljati g. Comm. Ferrando, chef de Division au Ministère de l'Instruction Publique — Rome.

(Samomor na maskaradi.) V Bologni bila je dne 29. februarja maskarada v mestnem gledališču. O polnoči, ko je veselje prikipelo do viška, prišel je na maskarado slabu oblečen tujec, začel z neko mlado in lepo damo plesati, a jo sredi dvorane mej plesom ostavil, potegnil iz žepa samokres in se ustrelil v prsa. Ko so odvzeli nesrečniku masko, spoznali so nekdaj kako uglednega, potem pa propadlega domačina.

jabolčnih in hruškovih drevesc

2-3 metre visokih ima na prodaj po 20 kr. komad

Jakob Zupan, pošta Izlake.

Jutri v četrtek dne 10. marca prijateljski shod**gostilničarjev in kavarnarjev**

ob 3. uri popoludne

v gostilni gosp. A. Zajc-a

v Gradišči. (252)

„LJUBLJANSKI ZVON“

stoji za vse leto 4 gld. 60 kr.; za pol leta 2 gld. 30 kr.; za četrt leta 1 gld. 15 kr.

Tujci:

8. marca.

Pri Mateti: Kasmanhuber, Dumanko iz Beljaka. — Neuschaller, Ludevik iz Grafea. — Fürst, Singer, Baller z Dunaja. — Turri, Hamerter iz Trsta. — Kreinik, Heide iz Prage. — Brauman iz Monakovega.

Pri Sloenu: Wuster, Dr. Berger, Dr. Drescher, Nöel, Schüller z Dunaja. — Kitzberger, Ritter iz Grafea. — Pegau iz Trsta. — Skaria iz Pula. — Petscher iz Beljaka. — Schierl iz Monakova. — Ružička z Reke. — Novjan iz Vipave.

Umrli so v Ljubljani:

7. marca: Leopold Kovač, delavčev sin, 4 leta, sv. Petra cesta št. 19, jetika.
8. marca: Mihajl Glinšek, delavec, 41 let, Karolinska zemlja št. 1, jetika.

V deželnih bolnicah:

5. marca: Mihajl Stebe, delavec, 46 let, spridenje krvi.
7. marca: Martin Obaha, črevljari, 27 let, scrophulosis pyæmio.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Močnina v mm.
7. marca	7. zjutraj	731.9 mm.	-14.0° C	sl. svz.	jasno	
	2. popol.	731.7 mm.	-0.8° C	sl. svz.	jasno	0.00 mm.
	9. zvečer	733.3 mm.	-7.2° C	sl. svz.	jasno	

Srednja temperatura -7.3°, za 9.9° pod normalom.

Dunajska borza

dné 9. marca t. l.

	včeraj	—	danes
Papirna renta	gld. 94.55	—	gld. 94.50
Srebrna renta	93.05	—	93.95
Zlata renta	110.35	—	110.50
5% marčna renta	102.80	—	102.95
Akcije narodne banke	1028—	—	1004—
Kreditne akcije	308.25	—	307.50
London	118.80	—	118.75
Srebro	—	—	—
Napol.	9.48%,	—	9.48%
C. kr. cekini	5.59	—	5.59
Nemške marke	58.12%,	—	58.12%
4% državne srečke iz 1. 1854	250 gld.	138	gld. 50 kr.
Državne srečke iz 1. 1864	100	181	25
Ogerska zlata renta 4%	107	55	55
Ogerska papirna renta 5%	102	15	15
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	122	50
Zemlj. obč. avstr. 4½% zlati zast. listi	116	—	—
Kreditne srečke	100 gld.	185	25
Rudolfove srečke	10	21	25
Akcije anglo-avstr. banke	120	152	—
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	240	50	

Pivovarna Antonia Dreher-ja v Trstu

nudi kot najboljšo kromo

posušeno mlato

za ceno gld. 6.25 za 100 klg. postavljenih na kolodvor ali na ladjo v Trstu. Po preiskavi gospodarskega oddelka vseučilišča v Halli je v tem mlatu potečno-vih snovih: pšenice 13.2%, rži 11.4%, turšice 10.6%, pšeničnih otròb 14.5%, posušenega mlata 23.1%. (186-3)

? Razprodaja!**Razprodaja**

modrobelo posteklene ploščevinaste kuhinjske posode

pri Andr. Druškovič-u

trgovina z železjem v Ljubljani, Mestni trg št. 10.

Dobiva se tudi vsakovrstno hčno in kuhinjsko orodje po najnižji ceni. — S tem ponuja se vsem p. n. gospodarjem, gostilničarjem, predstojništvom bolničnim itd. najboljša prilika, svoje hčno in kuhinjsko orodje po ceni dopolnitati ali pa si novo omisliti.

Nevestam priporočam svojo nalauč za novo gospodarstvo sestavljeno hčno potrebščino iz železa od gld. 15— do gld. 200—.

Uvanja naročila se takoj in vestno izvrši. (54-17)

? Razprodaja!**Pozor!****Gospodinje!****Pozor!****Zahvala.**

Za mnoge dokaze iskrenega sočutja mej kratko bolezni našega preljubljenega sina, oziroma brata, gospoda

Josipa Vanič-a

za častno spremstvo k zadnjemu počitku, posebno čestiti Krški duhovščini, slavnim meščanski gardi ter slav. Krškemu v Videmskemu gasilnemu društvu, v prvi vrsti pa Krškim gg. pvercem ter za lepe darovane vence izrekamo najtoplješo zahvalo.

Krško, dne 7. marca 1892.

(248)

Žaluoča rodbina.

Trgovsk pomočnik

18 let star, izurjen v prodajalnici meščnega blaga, več slovenskega in nemškega jezika, z dobrim spričevalom, išče službe. — Ponudbe z naslovom: E. Š. 127 Ljubljana poste restante. (240-1)

V Solkanu pri Gorici je na prodaj

parni stroj

z ekspanzijo in pa

parni kotel

na 24 do 30 konjskih sil, oba še v prav dobrem stanju. — Tudi

posestvo

katero bi bilo posebno primerno za kako tovarno, je eventuelno na prodaj.

V Solkanu, dne 7. marca 1892. (246-1)

Jos. Jug & Comp.

Kotranaste kroglice.

Priporočljive kot kadej in hripanost odstranjujoče in olajšajoče, zlit razkrojujoče sredstvo.

Piccolijeva lekarna „Pri angelju“

V Ljubljani, Dunajska cesta.

Uvanja naročila se proti pouzetju svete točno izvršujejo. (59-4)

Št. 1982.

Na Kranjskem popoliti so sledeča

mesta okrožnih zdravnikov

in sicer:

1.) v Bohinjski Bistrici z letno plačo	800 gld.
2.) v Kočevski reki z letno plačo	800 "
3.) v Radovljici z letno plačo	600 "
4.) v Tržiču z letno plačo	600 "

Prosilci za jedno teh mest uloži naj svoje prošnje pri deželnem odboru kranjskem v Ljubljani

do 20. marca 1892. I.

ter v njih dokažejo svojo starost, upravičenje do izvrševanja zdravniške prakse, avstrijsko državljanstvo, fizično sposobnost, neomadeževano življenje, dosedanje službovanje ter znanje slovenskega in nemškega jezika.

Deželni odbor kranjski

dne 27. februarja 1892.

Advokat**DR. M. HUDNIK**

usaja si naznaniti, da je otvoril svojo

advokatsko pisarnico

v Ljubljani, Gospodske ulice št. 19

kjer je bila poprej pisarnica umrlega g. dr. V. Zarnika.